

Bonndsdag neigt niet naar liberalere euthanasiewet

Achtergrond - 4 november 2015 - Auteur: Marja Verburg

De Bonndsdag stemt vrijdag over een nieuwe euthanasiewet. De vraag is of hulp bij zelfdoding mogelijk moet worden gemaakt. Daar lijkt geen meerderheid voor te zijn. Voorstanders van een soepeler euthanasiebeleid willen vrijdag samen optrekken om tot liberale regelgeving te komen.

Het Duitse euthanasiedebat draait om de vraag of artsen en euthanasieverenigingen doodzieke patiënten mogen helpen met sterven. Passieve euthanasie - bijvoorbeeld het afbreken van een behandeling - is in Duitsland al langer toegestaan, maar een nieuwe wet zou ook andere vormen van euthanasie mogelijk kunnen maken. Het debat is mede op gang gekomen doordat artsen en euthanasieverenigingen in Duitsland in de praktijk al mensen helpen met sterven. De meningen verschillen over wat daarbij toelaatbaar is.

Anders dan in Nederland mogen artsen in Duitsland niet zelf dodelijke middelen aan patiënten toedienen. Dat blijft strafbaar. Hulp bij zelfdoding door artsen, indirecte euthanasie genoemd, is nu in principe niet strafbaar, maar de beroepscode van de Bundesärztekammer, de artsenkoepel, staat het artsen niet toe. Omdat niet alle deelstaten deze beroepscode hebben overgenomen, lopen artsen in de ene deelstaat meer beroepsrisico's dan in de andere.

Sterbehilfe

Sinds deze zomer liggen er vier voorstellen voor een nieuwe euthanasiewet op tafel, die gezamenlijk werden ingebracht door leden van verschillende fracties. Het debat wordt niet langs partijlijnen gevoerd, binnen partijen wordt over dit thema zeer verschillend gedacht.

Het woord euthanasie wordt in Duitsland niet gebruikt. Duitsers spreken van *Sterbehilfe*

Euthanasie ligt door het naziverleden in Duitsland erg gevoelig. Het woord euthanasie (Grieks voor: goede dood) wordt er niet gebruikt. Dat wordt te veel geassocieerd met de moord op honderdduizenden gehandicapten en geesteszieken door de nazi's. Duitsers spreken daarom van *Sterbehilfe*.

Verbod

Het [voorstel](#) dat vrijdag de meeste stemmen lijkt te krijgen, is dat van Michael Brand (CDU) en Kerstin Griese (SPD). Het verbiedt "georganiseerde, op herhaling gerichte" hulp bij zelfdoding, om te voorkomen dat dit een "service-aanbod van de gezondheidszorg" wordt. Individuele hulp bij zelfdoding blijft, net als nu het geval is, niet strafbaar. Dit voorstel heeft de steun van 270 afgevaardigden, onder wie fractievoorzitters Kauder (CDU), Oppermann (SPD) en Göring-Eckardt (Bündnis 90/Die Grünen), kanselier Merkel (CDU) en vice-kanselier Gabriel (SPD). De fractievoorzitters zien een "groot gevaar" in een georganiseerd aanbod van euthanasie, dat "vooral oude en zieke mensen die anderen niet tot last willen zijn, onder druk zet om hun leven met hulp van anderen voortijdig te beëindigen", schrijven zij in een gezamenlijke brief.

Ook kerken, de Bundesärztekammer en hospiceverenigingen zijn voor het voorstel van Brand en Griese. Een verbod op georganiseerde hulp bij zelfdoding leidt niet tot criminalisering van artsen, aldus voorzitter van de Bundesärztekammer Montgomery. Maar eerder dit jaar schreven 180 artsen een [brandbrief](#) aan de artsenkoepel, waarin ze eisten dat die zich openstelt voor het euthanasiedebat. Zij noemden euthanasie in hun brief humaan en ethisch verantwoord en benadrukten dat Montgomery niet namens de hele beroepsgroep spreekt.

'Artsen lopen met dit voorstel serieus het gevaar strafrechtelijk te worden vervolgd'

Griese benadrukt dat artsen die palliatieve zorg bieden, hospiceverenigingen en oncologen ruimte houden mensen te helpen met sterven. Bij deze experts gaat het niet om een georganiseerd aanbod, "maar elke keer om een ethische beslissing in een individueel geval", citeert de [Tagesspiegel](#) haar. Maar de positie van artsen blijft onduidelijk, schrijven Duitse media, omdat ze herhaaldelijk met verzoeken van patiënten te maken hebben die willen sterven. Artsen lopen met dit voorstel serieus het gevaar strafrechtelijk te worden vervolgd, zeggen parlementariërs Peter Hintze (CDU) en Renate Künast (Die Grünen) die voor een versoepeling van de euthansiewet zijn.

Versoepeling

Hintze, Künast en andere voorstanders van soepelere euthanasieregels hebben afgesproken vrijdag in de Bondsdag gezamenlijk op te treden. Ze willen elkaars voorstellen steunen in de hoop dat dit tot liberalere wetgeving leidt. Mocht het in een derde en laatste stemronde om het voorstel van Brand en Griese gaan, stemmen ze daar gezamenlijk tegen. Als geen van de voorstellen een meerderheid haalt, blijft de huidige regeling van kracht.

Het [voorstel van Hintze](#), waar ook prominente SPD'ers zich bij hebben aangesloten, wil het artsen onder strenge voorwaarden wel toestaan hulp bij zelfdoding te bieden aan patiënten die uitzichtloos lijden. Daarmee komt het verbodsvoorschrift van de artsenkoepel te vervallen en komt ook aan de onduidelijke positie van artsen een eind. Een ander argument van de voorstanders van deze regeling is dat die het zelfbeschikkingsrecht van ongeneeslijk zieke patiënten versterkt. Niet een verandering in het strafrecht maar een nieuwe paragraaf in het burgerlijk wetboek moet de hulp bij zelfdoding voor artsen mogelijk maken.

De overgrote meerderheid van de Duitsers, 81 procent, vindt dat artsen terminaal zieke patiënten hulp bij zelfdoding mogen bieden. Het [voorstel van Künast](#) is het meest liberaal. Dat staat niet alleen euthanasie door artsen toe maar ook door euthanasieverenigingen, zolang die niet commercieel zijn. Het voorstel verplicht euthanasieverenigingen en artsen adviesgesprekken met de patiënten te voeren en alle gevallen goed te documenteren. Künast vindt dat iedereen het recht moet hebben over zijn eigen dood te beslissen zonder tussenkomst van de staat.

Meerderheid Duitsers voor *Sterbehilfe*

Het [strengste wetsvoorstel](#) komt van de CDU'ers Sensburg en Dörflinger en verbiedt elke vorm van euthanasie. *Sterbehilfe* druist volgens hen in tegen de menselijke waardigheid. Het is niet aan mensen om over het leven te beschikken. Bovendien, zeggen zij, zet je "letterlijk de gifkast open" als artsen of familieleden patiënten mogen helpen met sterven. Het is niet waarschijnlijk dat de Bondsdag vrijdag voor dit voorstel stemt.

Begin deze week heeft een andere groep parlementariërs, onder wie oud-minister van Justitie Zypries (SPD), [nog een voorstel](#) ingediend om het strafrecht met betrekking tot euthanasie niet te veranderen. Omdat artsen altijd "georganiseerd" (*geschäftsmäßig* is de Duitse term) handelen, moet ook deze vorm van hulp bij zelfdoding niet strafbaar blijven, vinden zij. Dat de doodswens van mensen commercieel kan worden uitgebuit, kan ook buiten het strafrecht om worden voorkomen.

De overgrote meerderheid van de Duitsers, 81 procent, vindt dat artsen terminaal zieke patiënten hulp bij zelfdoding mogen bieden, 68 procent vindt dat een arts het dodelijke middel ook zelf mag toedienen als de patiënt het niet meer kan. Dat blijkt uit een [peiling](#) van de ZDF en de Tagesspiegel van november vorig jaar.

Nederland en België als negatief voorbeeld

De Bondsdag heeft uitgebreid de tijd genomen voor het euthanasiedebat: sinds vorig jaar zijn er verschillende discussies gevoerd waarbij de emoties soms hoog opliepen. Nederland en België gelden bij een deel van de parlementariërs als negatief voorbeeld. Daar is “inmiddels zelfs euthanasie voor kinderen” mogelijk, zei Brand in een debat eind vorig jaar. “Ook bij euthanasie creeërt het aanbod de vraag.” Als je actieve euthanasie regelt, is het einde zoek, zeggen tegenstanders, en kan de druk op zieke, zwakke en oudere mensen toenemen om een eind aan hun leven te maken.

In België werd in 2014 de leeftijdsgrens voor euthanasie geschrapt. In Nederland is euthanasie mogelijk vanaf 12 jaar. Tot 16 jaar is wel toestemming nodig van de ouders. [Lees meer over de euthansiewetgeving in Nederland bij de Rijksoverheid](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/13827/bondsdag-neigt-niet-naar-liberalere-euthanasiewet>